ТВОРЧЫЯ КАЛЕКТЫВЫ БЕЛАРУСАЎ ЗАМЕЖЖА

ТВОРЧЕСКИЕ КОЛЛЕКТИВЫ БЕЛОРУСОВ ЗАРУБЕЖЬЯ

THE ARTISTS OF THE BELARUSIAN DIASPORA

I

РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ

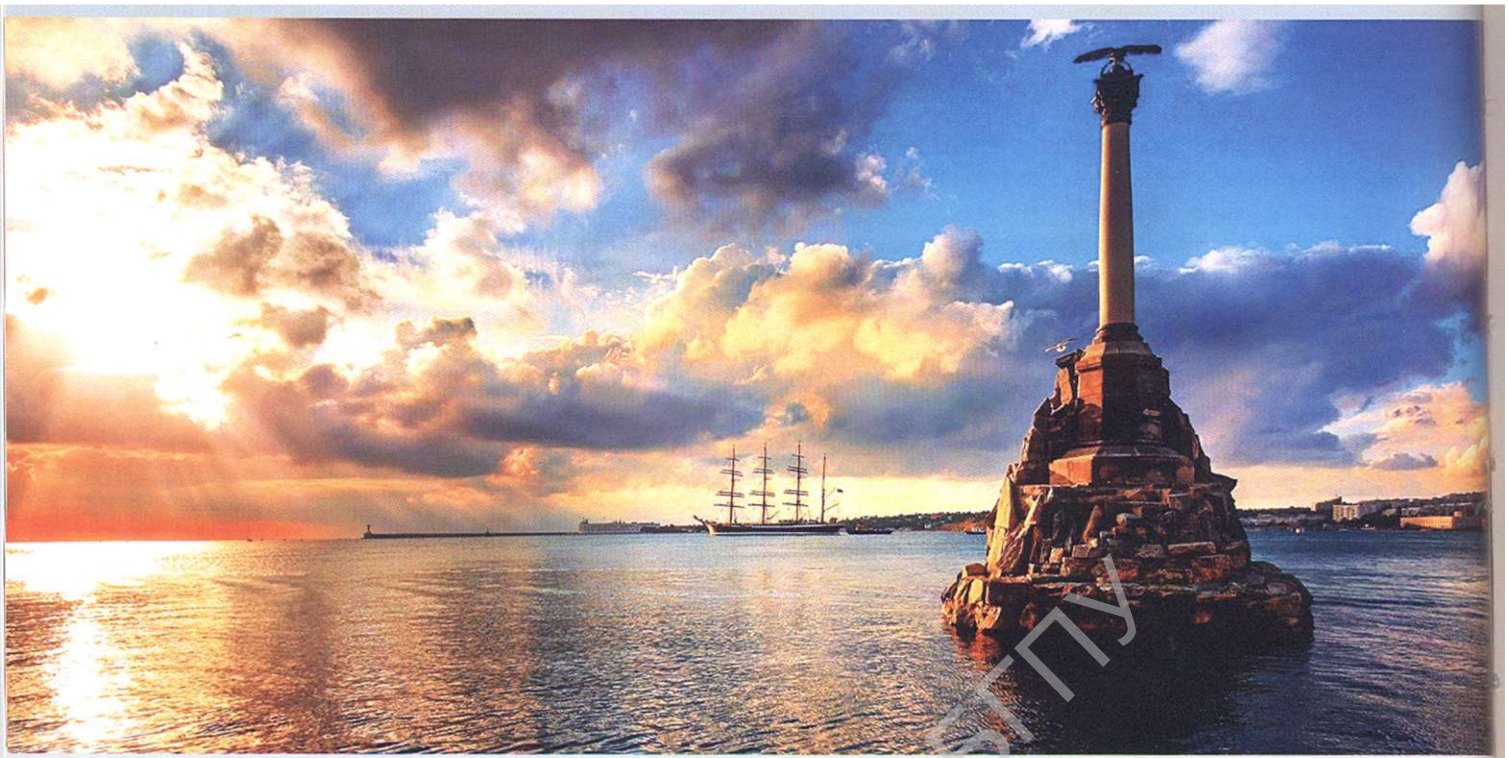

КРЫМ

Крым

Crimea

Дні беларускай культуры ў Крыме, прысвечаныя 100-й гадавіне памяці класіка беларускай літаратуры «Паэта красы і гармоніі» Максіма Багдановіча

У Крыме, згодна з афіцыйнымі перапісамі беларусы з'яўляліся чацвёртым па значнасці этнасам: у 1989 г. на тэрыторыі паўвострава (уключаючы Севастопаль) жылі 50 054 беларусы, у 2014 г. – 21 694 (0,95 % ад усяго насельніцтва). Многія беларусы склалі гонар Крыма: удзельнічалі ў яго абароне падчас войнаў 1853–1855 гг., 1941–1945 гг., вылучыліся ў культурным, навуковым, грамадскім жыцці (вучоны-краязнаўца А. І. Маркевіч, доктар медыцынскіх навук М. П. Дрынеўскі, доктар юрыдычных навук А. В. Цімашчук,

---

В Крыму, согласно официальным переписям, белорусы являются четвертым по значению этносом: в 1989 г. на территории полуострова (включая Севастополь) проживали 50 054 белоруса, в 2014 г. – 21 694 (0,95 % от всего населения). Многие белорусы составили гордость Крыма: участвовали в его обороне в войнах 1853–1855 гг., 1941–1945 гг., отмечены в культурной, научной, общественной жизни (ученый-краевед А. И. Маркевич, доктор медицинских наук Н. П. Дриневский, доктор юридических наук А. В. Тимощук, поэт М. А. Казаков,

РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ

паэт М. А. Казакоў, доктар біялагічных навук М. У. Юрахно, ваенна-марскі інжынер І. У. Налівайко, ветэран Вялікай Айчыннай вайны і многія інш.).

Беларусы Крыма ў еднасці падтрымліваюць і развіваюць свае традыцыі: у красавіку 1991 г. пачало працаваць Крымскае беларускае культурна-асветніцкае таварыства, яго дзейнасць працягнуў Саюз беларусаў Крыма. Штогод праводзяцца Дні беларускай культуры і дні паэзіі, прысвечаныя выдатным песнярам Якубу Коласу, Янку Купалу, Максіму Багдановічу. У пачатку 2000-х гг. арганізавана некалькі фестываляў беларускай культуры ў гарадах Ялта і Сімферопаль («Беларусь – песня мая»), мастацкія выстаўкі «Сінявокая Беларусь», «Чарнобыльскі боль».

Народны фальклорны ансамбль «Світанак» в. Мар'янаўка Краснагвардзейскага раёна, дзе жывуць перасяленцы з Чарнобыльскай зоны, з Гомельшчыны, – многія гады быў самым яркім у рэгіёне (кіраўнік Людміла Уласенка). У 1991 г. ансамблю прысуджана прэмія імя Максіма Багдановіча Рэспубліканскім фондам культуры і Асацыяцыяй нацыянальных абшчын.

У с. Шырокае беларусы-перасяленцы з Чарнобыльскай зоны стварылі музей роднай культуры, народны беларускі ансамбль, калектыў мастацкай самадзейнасці. Яны пастаянна выступаюць на фестывалях і аглядах-конкурсах народнай творчасці. У сельскім доме культуры доўгі час працаваў В. П. Гулевіч – аўтар тэкста «Гімна беларусаў Крыма», якім пачынаюцца мерапрыемствы нацыянальнага аб'яднання.

У Беларускім нацыянальна-культурным таварыстве ў Крыме існуе «святая» дата – 25 мая, дзень памяці класіка беларускай літаратуры Максіма Багдановіча. Шмат паломнікаў прыязджае на магілу паэта ў Ялце, дзе захаваны дом, у якім наш вялікі суайчыннік спыняўся ў Крыме. Менавіта ў Ялце праходзіць большасць свят і вечароў паэзіі, якія рыхтуе рэгіянальнае беларускае грамадства.

У г. Алушта ў пачатку лета праводзіцца Фестываль абрадаў і традыцый народаў Крыма, у якім прымаюць удзел беларускія творчыя калектывы. У санаторыі «Беларусь» у г. Місхор вакальна-харэаграфічны ансамбль «Славяне»

доктор биологических наук М. У. Юрахно, военно-морской инжинер И. В. Наливайко, ветеран Великой Отечественной войны и многие др.).

Белорусы Крыма в единстве поддерживают и развивают свои традиции: в апреле 1991 г. начало работать Крымское белорусское культурно-просветительское товарищество, его деятельность продолжил Союз белорусов Крыма. Ежегодно проводятся Дни белорусской культуры и дни поэзии, посвященные выдающимся песнярам Якубу Коласу, Янке Купале, Максиму Богдановичу. В начале 2000-х гг. организовано несколько фестивалей белорусской культуры в городах Ялта и Симферополь («Беларусь – песня моя»), художественные выставки «Синеокая Беларусь», «Чернобыльская боль».

Народный фольклорный ансамбль «Світанак» д. Марьяновка Красногвардейского района, где живут переселенцы из Чернобыльской зоны, Гомельщины, многие годы был самым ярким в регионе (руководитель Людмила Власенко). В 1991 г. ансамблю присуждена премия им. Максима Богдановича Республиканским фондом культуры и Ассоциацией национальных общин.

В д. Широкое белорусы-переселенцы из Чернобыльской зоны создали музей родной культуры, народный белорусский ансамбль, коллектив художественной самодеятельности. Они постоянно выступают на фестивалях и смотрах-конкурсах народного творчества. В сельском доме культуры долгое время работал В. П. Гулевич – автор текста «Гимна белорусов Крыма», которым начинаются мероприятия национального объединения.

В Белорусском национально-культурном товариществе в Крыму имеется «святая» дата – 25 мая, день памяти классика белорусской литературы Максима Богдановича. Много поломников приезжает на могилу поэта в Ялте, где сохранен дом, в котором наш великий соотечественник останавливался в Крыму. Именно в Ялте проходит большинство праздников и вечеров поэзии, которые готовит региональная белорусская общественность.

В г. Алушта в начале лета проходит Фестиваль обрядов и традиций народов Крыма, в котором принимают участие белорусские творческие коллективы. В санатории «Беларусь» в г. Мисхор вокально-хореографический ансамбль «Славяне» долгие годы содействует укреплению

Репозиторий БГПУ

доўгія гады садзейнічае ўмацаванню і развіццю міжнацыянальных і культурных сувязей з Беларуссю, захаванню сваёй самабытнасці – традыцый, звычаяў, моўнай культуры.

У 2007 г. у Ялце створана Беларускае таварыства «Белая Русь». Ім кіруе мастак, ювялір Пётр Якубук (родам з в. Хмялёва Камянецкага р-на), удзельнік многіх міжнародных выставак, у тым ліку і фестываляў мастацтваў беларусаў свету ў Мінску.

Віталій Бартохаў (Крым, Алушта) – чытальнік, спявак. У 1979 г. скончыў Мінскі інстытут культуры. Працоўную дейнасць пачынаў загадчыкам клуба ў в. Струкі Буда-Кашалёўскага раёна Гомельскай вобласці. Заслужаны работнік культуры Аўтаномнай Рэспублікі Крым, лаўрэат усеўкраінскіх конкурсаў, лаўрэат конкурсу чытальнікаў Беларусі, прысвечанага 100-годдзю з дня нараджэння Я. Купалы і Я. Коласа (1982 г., г. Гродна), лаўрэат прэміі імя М. Багдановіча за папулярызацыю беларускай культуры ў Крыме. Удзельнік фестываляў мастацтваў беларусаў свету ў Мінску. Майстар мастацкага слова сваім рэпертуарам прадстаўляе беларускую народную песню, творы сучасных айчынных кампазітараў, выконвае літаратурна-музычныя кампазіцыі.

Мясцовая беларуская нацыянальна-культурная аўтаномія г. Феадосія «Спадчына» (старшыня Віктар Фаміч) дзейнічае з 1996 г. і імкнецца ўмацоўваць і развіваць культурныя сувязі з Беларуссю. Пры арганізацыі працуе культурна-асветніцкі цэнтр (узначальвае Ганна Барадзін), ство-

П. Р. Якубук,
кіраўнік Беларускага
таварыства «Белая Русь»

и развитию межнациональных и культурных связей с Беларусью, сохранению своей самобытности – традиций, обычаев, языковой культуры.

В 2007 г. в Ялте создано Белорусское общество «Белая Русь». Им руководит художник, ювелир Петр Якубук (родом из д. Хмелева Каменец-

Чытальнік і спявак Віталій Бартохаў (Алушта)

кого р-на), участник многих международных выставок, в том числе и фестивалей искусств белорусов мира в Минске.

Виталий Бартохов (Крым, Алушта) – чтец, певец. В 1979 г. окончил Минский институт культуры. Трудовую деятельность начинал заведующим клуба в д. Струки Буда-Кошелевского района Гомельской области. Заслуженный работник культуры Автономной Республики Крым, лауреат всеукраинских конкурсов, лауреат конкурса чтецов Беларуси, посвященного 100-летию со дня рождения Я. Купалы и Я. Коласа (1982 г., г. Гродно), лауреат премии им. М. Богдановича за популяризацию белорусской культуры в Крыму. Участник фестивалей искусств белорусов мира в Минске. Мастер художественного слова своим репертуаром представляет белорусский народную песню, произведения современных отечественных композиторов, выполняет литературно-музыкальные композиции.

Местная белорусская национально-культурная автономия г. Феодосия «Спадчына» (председатель Виктор Фомич) действует с 1996 г. и стремится укреплять и развивать культурные связи с Беларусью. При организации работает

РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ

раны вакальны ансамбль беларускай народнай песні «Сяброўкі» (кіраўнік Людміла Сердзюкова).

Краснаперакопскае беларускае таварыства было заснавана па ініцыятыве Людмілы Цімашчук – беларускі, якая нарадзілася і вырасла ў Крыме. Народны майстар дэкаратыўна-прыкладнога мастацтва, выдатнік адукацыі Украіны Л. Цімашчук працуе ў Цэнтры дзіцячай і юнацкай творчасці.

Заслужаны мастак міжнароднай федэрацыі фотамастацтва (EFIAP), заслужаны работнік культуры Украіны, член міжнародных арганізацый фотамастакоў Яўген Камароў (нарадзіўся ў Гомелі) не растаецца з захапленнем, якое стала прафесіяй. Сваю творчую біяграфію Я. Камароў звязаў з народным фотаклубам «Ялта», якім кіраваў у 1980–2011 гг. Фатограф прыняў удзел у вялікай колькасці нацыянальных і міжнародных выставак, атрымаў мноства ўзнагарод. Яго працы прадстаўлены ў музеях фотамастацтва Італіі, Іспаніі, Індыі, Пакістана і інш.

Фотамастак Яўген Камароў

Мастак Уладзімір Кіркевіч (1938–2018) дэманстраваў свае творчыя дасягненні больш чым на 100 выставак. Яго акварэлі знаходзяцца ў фондах двухсот музеяў, у тым ліку ў Керчанскім гісторыка-культурным запаведніку.

культурно-просветительский центр (возглавляет Анна Бородин), создан вокальный ансамбль белорусской народной песни «Сяброўкі» (руководитель Людмила Сердюкова).

Красноперекопское белорусское общество было основано по инициативе Людмилы Тимощук – белоруски, которая родилась и выросла в Крыму. Народный мастер декоративно-прикладного искусству, отличник образования Украины Л. Тимощук работает в Центре детского и юношеского творчества.

Заслуженный художник Международной федерации фотоискусства (EFIAP), заслуженный работник культуры Украины, член международных организаций фотохудожников Евгений Комаров (родился в Гомеле) не расстается с увлечением, которое стало профессией. Свою творческую биографию Е. Комаров связал с народным фотоклубом «Ялта», которым руководил в 1980–2011 гг. Фотограф принимал участие в большом количестве национальных и международных выставок, получил множество наград. Его работы представлены в музеях фотоискусства Италии, Испании, Индии, Пакистана и др.

Художник Владимир Киркевич (1938–2018) демонстрировал свои творческие достижения более чем на 100 выставках. Его акварели находятся в фондах двухсот музеев, в том числе в Керченском историко-культурном заповеднике.

1. Белорусы в Крыму : в 3 кн. / автор.-сост. А. Губарь [и др.]. – Симферополь, 2006. – Кн. 3. –192 с. (серия «История, культура и традиции народов Крыма»).
2. Сузор'е беларускага памежжа : беларусы і народжаныя ў Беларусі ў суседніх краінах : энцыкл. дав. / рэдкал. : А. Мальдзіс [і інш.]. – Мінск : Энцыклапедыкс, 2014. – 588 с.

Наталля Мазурына

РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ